

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 1

יהודה אתה יודוך אחיך וגו'

« Yehouda, toi, tes frères te reconnaîtront »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayechi/1/

1 יהודה אתה יודוך אחיך וגו'. הנה יהודה נקרא ע"ש הפעם אודה והוא בחי' הודי' שבכללות נשיי מודים אנחנו לך ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים.

«Yehouda, toi, tes frères te reconnaîtront», etc. Or, Yehouda est nommé d'après «Cette fois, je rendrai grâce (odé)»; c'est la qualité de la reconnaissance (hoda'a) qui se trouve dans l'ensemble des âmes d'Israël: «Nous Te rendons grâce», et «nous nous inclinons, nous prosternons et Te rendons grâce».

אלא שלמטה לפי שהוא תחת הזמן נקי הפעם אודה שלא כל העתים שוות. אבל למעלה במקור חוצב נשמותיהם הוא למעלה מן הזמן ושם נקי יהודה כי היו"ד מורה על ההוה כמו ככה יעשה איוב.

Seulement, ici-bas, puisqu'il est soumis au temps, on l'appelle «Cette fois (hapa'am), je rendrai grâce», car les moments ne se ressemblent pas tous. Mais en haut, à la source d'où leurs âmes sont taillées, il est au-dessus du temps; là, on l'appelle Yehouda, car le youd indique le présent, comme dans «Ainsi Iyov agissait» (ya'assé).

ויהי פי' המלה כמו יודה בתוסי ה' יהודה ((ובנחמ"י י"א) נכתב יהודה בסגול תחת הדל"ת)

Le sens du mot serait celui de yodé («il reconnaît»), avec l'ajout d'un hé: Yehouda. (Et dans Nechemia 11, Yehouda est écrit avec un ségol sous le dalet.)

וענין הפעם אודה היינו אחר לידה והתגלות בחי' ראובן שמעון ולוי שהם הם הגורמים לבחי' הודיה זו.

Et le sens de «Cette fois, je rendrai grâce» est [que cela vient] après la naissance et la révélation des niveaux de Reouven, Chimon et Lévi, car ce sont précisément eux qui suscitent cette qualité de reconnaissance.

וזהו יודוך אחיך. וביאור ענין זה הנה ראובן הוא ע"ש ראו בן בחי' ראייה ובחי' ראייה זו היא הגורמת המשכת בחי' האהבה.

Tel est le sens de «tes frères te reconnaîtront». Pour expliquer cette notion: Reouven est nommé d'après «Voyez, un fils» (re'ou ben), le niveau de la vision (re'iya); et c'est ce niveau de vision qui suscite l'émanation du niveau de l'amour.

כמ"ש פני אריה אל הימין אריה אותיות ראייה וכן היה דגל מחנה ראובן תימנה כי ענין ראייה הוא ענין התקרבות דרך חיבה כמ"ש כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם כו'.

Comme il est écrit: «La face d'un lion à droite»; les lettres de aryeh (lion) sont celles de re'iya (vision). De même, l'étendard du camp de Reouven était au sud. Car la vision consiste à se rapprocher par affection, comme il est écrit: «Comme la première figue mûre sur le figuier, à sa première saison, J'ai vu vos pères», etc.

2 וזהו כי ראה ה' וגו'. כי עתה יאהבני אישי וגו'. וענין המשכה זו בכנ"י הוא

Et c'est là [le sens de] « Car D.ieu a vu », etc., « car désormais mon mari m'aimera », etc. Et cette émanation au sein de l'Assemblée d'Israël (Knesset Yisrael) est

בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא לעורר את האהבה עד שתחפץ לדבקה בו ית' ועד"ז נתקנו פסוד"ז ויוצר אור קודם ק"ש כדי שיבוא לקיום ואהבת בק"ש.

le niveau de « contempler la gloire du Roi », afin d'éveiller l'amour jusqu'à ce qu'il aspire à s'attacher à Lui, béni soit-Il. C'est dans cette perspective que furent institués les Versets de louange (Pesouké deZimra) et [la bénédiction de] Yotser Or avant le Chema, afin que l'on parvienne à accomplir « Tu aimeras » dans le Chema.

כי עיקר הכוונה בספור שבחו של מקום הוא כי לא די בידיעה לבדה לפי שהיא בחי' העלם ואפי' גנבא אפום מחתרתא וכו'

Car le but essentiel du récit des louanges de Celui qui remplit l'univers est que la connaissance, à elle seule, ne suffit pas, puisqu'elle demeure au stade du caché ; et même « un voleur, à l'entrée du tunnel », etc.

ולא יבוא לקיום ואהבת כ"א כשיצא מההעלם אל הגלוי ומבחי' ידיעה לבחי' ראייה ממש שהוא בחי' גילוי לאסתכלא דוקא והיינו ע"י שירבה לספר בשבחיו יתברך ולהעמיק דעתו איך שמלכותך מלכות כל עולמים.

Et l'on ne parviendra à accomplir « Tu aimeras » qu'en passant du caché au révélé, et du niveau de la connaissance à celui de la vision véritable, qui est un niveau de révélation — précisément celui de « contempler ». Cela se fait en parlant longuement de Ses louanges, béni soit-Il, et en approfondissant sa réflexion [sur] la manière dont « Ton règne est un règne sur tous les mondes » :

אלף אלפים ורבו רבבן כו' והוא לבדו ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם שנברא העולם. כמאמר יחיד חי העולמים מלך כו'.

« Mille milliers et des myriades de myriades », etc. ; et Lui seul, béni soit-Il, est unique et absolument seul, comme avant la création du monde, selon les paroles : « Unique, Vie des mondes, Roi », etc.

3 ואמתות שם יחיד הוא שהוא לבדו הוא וענין אחד הוא שנמשך בחי' א' בחי' ודי' שהם ז' רקיעים והארץ כו'

Le sens véritable du nom «Unique» (ya'hid), c'est qu'Il est Lui seul. Et le sens de «Un» (e'had), c'est que le niveau du aleph se prolonge dans le 'het et le dalet, qui sont les sept cieux et la terre, etc.,

שיהיו בטלים ליחודו ית' שהחיות של שמים וארץ עולה ונכלל במקורו וכך עולה אפילו החיות של הרוחניות

afin qu'ils soient annulés devant Son unité, béni soit-Il: la force vitale du ciel et de la terre s'élève et est absorbée dans sa source; et de même, la force vitale des réalités spirituelles s'élève,

כמ"ש לך ה' הגדולה וכו' (ועיין מזה על פסוק וארא אל אברהם) ורק בשכמל"ו שלהיות עולמות נפרדים הם רק מבחי' מלכותו ית'.

comme il est écrit: «À Toi, D.ieu, la grandeur», etc. (et voyez à ce sujet le commentaire sur le verset «Je suis apparu à Avraham»). Et ce n'est que dans «Que le Nom de la gloire de Son royaume soit béni à jamais» [qu'il est dit] que l'existence de mondes distincts ne provient que du niveau de Sa Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il.

וכשיאריך בענין זה בעומק בינתו בבחי' גילוי במוחו ולא בידיעה לבדה אזי מוליד מזה אהבה בהתגלות לבו להיות נכספה

Et lorsqu'il s'attarde longuement sur ce sujet, au plus profond de sa compréhension, de manière qu'il soit révélé dans son esprit et ne demeure pas une simple connaissance, il en fait alors naître un amour révélé dans son cœur, au point de «désirer ardemment»

וגם כלתה נפשי וגוי' ויבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך ממש דהיינו לדבקה בו כא"ס ב"ה ממש וכמ"ש מי לי בשמים כו':

«et même se consume, mon âme», etc.; et il parviendra à accomplir concrètement «Tu aimeras Havaya, ton D.ieu» — c'est-à-dire à s'attacher à Lui, à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même; comme il est écrit: «Qui ai-je dans les cieux», etc.

4 והנה כתיב בכל לבבך ואמרו רז"ל בשני יצריך דהיינו שתהא האהבה בבחי' בעל תשובה כי התשובה אינו דוקא במי שיש בידו עבירות ח"ו.

Or, il est écrit: «de tout ton cœur», et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «avec tes deux inclinations». Cela signifie que l'amour doit être du niveau d'un baal techouva (celui qui revient), car la techouva (retour) ne concerne pas spécifiquement celui qui a des fautes à son actif, à D.ieu ne plaise.

אלא אפי' בכל אדם כי ענין תשובה הוא להשיב את הנשמה למקורה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה וצורורה בצרור החיים את ה' ממש וירדה

Mais [cela s'applique] même à toute personne, car le sens de la techouva est de ramener l'âme à sa source et à sa racine, où elle était incluse dans son Émanateur, béni soit-Il, et «liée au faisceau de la vie auprès de D.ieu» Lui-même; puis elle est descendue

ממקום כבודה ונתלבשה בעוה"ז הגשמי שאפילו כל השגות הרוחניים שמשגת בהתלבשותה בתוך הגוף הם נופלים תחת בחינת זמן ומקום

de son lieu de gloire et s'est revêtue dans ce monde matériel, si bien que même toutes les perceptions spirituelles qu'elle saisit lorsqu'elle est revêtue dans le corps relèvent des catégories du temps et de l'espace.

וצריך להשיבה ע"י ויצעקו אל ה' בצר להם כי צר לו המקום שהוא בחי' מצר וגבול ועל זה נאמר אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מבחי' מצר כו'

Et il faut la ramener par «Ils crièrent vers D.ieu dans leur détresse (tsar)», car «le lieu est trop étroit (tsar) pour lui»: c'est le niveau de l'étroitesse (métsar) et de la limite. C'est à ce propos qu'il est dit: «qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte (Mitsrayim)» — du niveau de l'étroitesse (métsar), etc.

שע"י המרירות אשר יהיה לו על ההיפוך תגדל האהבה לה' ביתר שאת להתכלל באוא"ס ב"ה כיתרון האור הבא מן החשך.

Car, par l'amertume qu'il éprouvera face à l'état opposé [à cette proximité], son amour pour D.ieu grandira avec une force accrue, afin de se fondre dans la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il — comme l'avantage de la lumière qui vient des ténèbres.

5 ועי' אמרז"ל במקום שבע"ת כו'. וכדאי' בזהר דמשכין ליה בחילא יתיר להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו עד שגם חיות הגוף ונפש הבהמית וכחותיהם יתהפכו וישובו אל ה' ואתהפכא חשוכא לנהורא.

C'est à ce propos que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Là où se tiennent ceux qui font te-chouva... », etc. Et, comme l'explique le Zohar, « ils l'attirent avec une force accrue », de sorte que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même se révèle sur son âme, jusqu'à ce que même la force vitale du corps et de l'âme animale, ainsi que leurs facultés, soient transformées et reviennent vers D.ieu, et que « l'obscurité se transforme en lumière ».

6 וזהו כי ראה ה' בעניי פיי שע"י עניי ומרודי הוא מרירות הנפש שבאתעדל"ת נמשך להיות אתעדל"ע וכמים הפנים כו'

Et voici [le sens de] « Car D.ieu a vu mon affliction ». Explication : par « mon affliction et mon errance », c'est-à-dire l'amertume de l'âme — [autrement dit,] par un éveil d'en bas, un éveil d'en haut est suscité ; et « comme l'eau reflète le visage », etc. :

יתרון האור בבחי' ראיה מלמעלמ"ט כי יאהבני בבחי' אישי דהיינו כמ"ש ביום ההוא תקראי לי אישי.

L'avantage de la lumière, au niveau de la vision du haut vers le bas : « car il m'aimera » au niveau de Ichi (« mon époux »), comme il est écrit : « En ce jour, tu m'appelleras Ichi. »

ופי' אישי אש שלי ממש והיינו התשוקה שממטה למעלה בחי' ואל אישך תשוקתך שהוא הוא האש שלי תהיה בבחי' התכללות באו"ס ב"ה ממש עד שהוא הוא יהיה אישי אש שלי ממש

Le sens de Ichi est véritablement éch cheli, « mon feu ». Il s'agit du désir ardent qui monte d'en bas vers le haut, du niveau de « ton désir se portera vers ton époux (iché'h) » — ce désir étant précisément « mon feu » —, qui doit se réaliser par absorption dans la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même, jusqu'à ce que Lui-même soit Ichi, véritablement « mon feu ».

כי וימינו תחבקני בבחי' חבוק והתכללות להיות גילוי או"ס ב"ה ממש על נפשי בתשוקה זו :

Car « Sa droite m'enlace », dans un mouvement d'étreinte et d'absorption, afin que la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même se révèle sur mon âme par ce désir ardent.

7 והנה זהו ענין ראובן שהוא ענין בחי' פ' ראשונה שבק"ש שהוא בחי' רצוא. ופ' שניה שבק"ש היא בחי' שמעון והיה אם שמוע תשמעו שהיא בחי' שוב כי ראה היא מקרוב והיינו בחינת אהבה שמחמת הקירוב.

Or, telle est la signification de Reouven, qui correspond au premier paragraphe du Chema, niveau de ratso (l'élan vers D.ieu). Le second paragraphe du Chema est le niveau de Chimon — « Et il arrivera, si vous écoutez vraiment » (chamoa tichmeou) — qui correspond au niveau de chov (le retour). En effet, voir se fait de près, et cela correspond à l'amour qui naît de la proximité.

אבל שמיעה היא מרחוק והיא הגורמת בחינת יראה וכמ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי כי היראה היא באה מחמת בחי' הריחוק הנמשך מבחי' שמאל דוחה.

Mais l'écoute se fait de loin et suscite le niveau de crainte, comme il est écrit : « D.ieu, j'ai entendu parler de Toi (chim'akha) ; j'ai été saisi de crainte. » Car la crainte naît du sentiment d'éloignement, qui découle du niveau de « la gauche repousse ».

כי לפי שהוא דוחה ומשפיל עצמו לומר לנפשו מי הוא אשר ערב לכו לגשת כו' אזי תפול עליו יראה ופחד בלבו

Car, puisqu'il se tient à l'écart et s'humilie, se disant intérieurement : « Qui suis-je pour oser m'approcher... », etc., la crainte et l'effroi s'emparent alors de son cœur.

וכמ"ש וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק שבשביל וינועו שנפל עליהם אימה ופחד ולפיכך ויעמדו מרחוק בבחי' שמיעה וכענין אם רץ לבך שוב לאחד.

Comme il est écrit : « Le peuple vit, trembla, et se tint à distance » : c'est parce qu'ils « tremblèrent », la terreur et l'effroi s'étant emparés d'eux, qu'ils « se tinrent à distance », au niveau de l'écoute. Cela correspond à l'idée de : « Si ton cœur s'élance, retourne vers l'Un. »

8 וזהו ענין פ' שניה שבק"ש שהוא בחי' יראה כמ"ש השמרו לכם פן יפתה כו'. וז"ש כי שמע ה' כי שנואה אנכי וכענין נבזה בעיניו נמאס דהיינו שע"י אתעדל"ת מה שנחשב בעיניו לשנואה

Et voici le sens du deuxième paragraphe du Chema, qui correspond au niveau de la crainte, comme il est écrit : « Prenez garde, de peur [que votre cœur] ne se laisse séduire », etc. C'est aussi le sens de ce qui est écrit : « Car D.ieu a entendu que je suis haïe », ainsi que de l'expression : « Méprisé à ses propres yeux, rejeté. » Cela signifie que, par un éveil d'en bas, il se considère lui-même comme « haï »...

ע"י שמאל דוחה נמשך להיות אתעדל"ע כי שמע ה' בחי שמיעה מרחוק כדי להמשיך בחי יראה מלמעלה

Par le « gauche qui repousse », il s'ensuit un éveil d'en haut : « Car D.ieu a entendu », c'est-à-dire le niveau de l'écoute à distance, afin de faire descendre d'en haut le niveau de la crainte.

(ובזה יובן ענין שמע והא"ש שהן חו"ג והשמות מ"ב וע"ב אלא שהוא התכללות כי שמע חסד אהבה ראובן וכלול גם כן מגבורה בחי יראה בעניי הנ"ל וכן והא"ש יראה כלול מאהבה) (עיינ ביאור זה ע"פ אלה מסעי וע"פ ויחי).

(On comprendra ainsi le sens de Chema et de VeHaya, qui correspondent à 'Hessed et à Guevoura, ainsi qu'aux Noms Mem-Beit (42) et Ayin-Beit (72) ; toutefois, il y a inclusion mutuelle : Chema correspond à 'Hessed, à l'amour, à Réouven, mais comprend aussi Guevoura, le niveau de « Il a vu ma souffrance » mentionné plus haut ; de même, VeHaya, la crainte, comprend l'amour.) (Voir l'explication de ceci à propos du verset « Voici les étapes » (Eileh Masei) et à propos de « Et il vécut » (Vayechi).)

והנה אחר ק"ש אומרים אמת ויציב וכו' ונחמד ונעים ונורא וכו' הדבר הזה עלינו והיינו בחי לוי ילוה אישי אלי.

Or, après le Chema, nous disons : « Vrai et ferme », etc., « et cette chose est aimée, agréable et redoutable », etc., « pour nous » ; cela correspond au niveau de Lévi : « Mon époux sera attaché à moi. »

והוא ענין ימינא ושמאלא ובינייהו כלה כי שמאלו תחת לראשי בחי שמאל דוחה הוא שגורמת להיות נשיאות ראש וכו' וימינו תחבקני ימין מקרבת להתכלל כו'.

C'est le sens de « droite et gauche, et entre elles la fiancée ». Car « Sa gauche est sous ma tête » — le niveau du « gauche qui repousse » — est ce qui entraîne l'élévation de la tête, etc. ; « et Sa droite m'étreint » — la droite rapproche, afin que l'on soit inclus, etc.

9 ובחי ילוה אישי היינו מה שאומרים באמו"צ הדבר הזה היא התורה ששרשה מאד נעלה אלא שנתלבשה בדברים גשמיים שלכן נמשלה התורה למים שיורדים ממקום גבוה וכו'.

Et le niveau de « mon époux se joindra à moi », c'est ce que nous disons dans « Emet véyatsiv » : « cette chose » — c'est-à-dire la Torah, dont la racine est très élevée, mais qui s'est revêtue d'éléments matériels. C'est pourquoi la Torah est comparée à l'eau, qui descend d'un lieu élevé, etc.

וזאת ישיב אל לבו אמת הוא שאין אני ראוי מצד עצמי לעלות ולהתכלל באור ה' ולהשיב את הנפש ממטה למעלה לייחודה במאצילה ב"ה כי מי יעלה בהר ה' כו'

Et qu'il prenne ceci à cœur: il est vrai que, par moi-même, je ne suis pas digne de m'élever et de m'absorber dans la lumière de D.ieu, ni de ramener l'âme d'en bas vers le haut pour l'unir à son Émanateur, béni soit-Il — car « Qui s'élèvera sur la montagne de D.ieu? », etc.

אבל מ"מ הרי אא"ס ב"ה מצד עצמו ממילא ומאיליו נמשך גם למטה ששורה ומתגלה בתורה

Mais néanmoins, voici que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, de Son propre côté, descend d'elle-même et spontanément jusque dans les mondes inférieurs, où elle réside et se révèle dans la Torah.

והרי מתגלה יחוד זה העליון למטה כמו למעלה ואי לזאת ע"י עסק התורה יכול להמשיך אא"ס ב"ה ממש למטה על נפשו

Or, cette unité suprême se révèle en bas comme en haut; dès lors, par l'étude de la Torah, il peut attirer la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, en bas, sur son âme.

וזהו אם רץ לבך שוב לאחד שגם למטה בבחי' שוב נמשך בחי' אחד וזהו ילוה אישי אלי שיורד ונמשך אא"ס ב"ה מלמעלה למטה.

Et c'est là le sens de: « Si ton cœur s'élance, reviens vers l'Un »: même en bas, dans le niveau du « retour », le niveau de l'« Un » est attiré vers le bas. Et c'est là le sens de: « Mon époux se joindra à moi »: la Lumière infinie, béni soit-Il, descend et est attirée d'en haut vers le bas.

10 וזהו פ"י אמו"צ כו' שמאריכין לאשר ולקיים את הדבר הזה עלינו ועל אבותינו כו' על הראשונים כו'

Et telle est l'explication de « Vrai et ferme », etc. : nous nous attardons à affirmer et à maintenir « cette chose » « pour nous et pour nos pères », etc., « pour les générations précédentes », etc.,

וממשיכים מלמעלה אמת ויציב ונכון וכוי ונחמד ונעים כו' להיות המשכת אור אא"ס ב"ה שורה ומתגלה באור תורה:

et nous attirons d'en haut « vrai, ferme et établi », etc., « cher et agréable », etc., afin que l'effusion de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, repose et se révèle dans la lumière de la Torah.

11 אך הנה כל ג' בחי' הנ"ל עדיין הם בבחי' ממכ"ע שהם בחי' המשכות מא"ס ב"ה לבחינת ממכ"ע שבחי' ראובן היא לעורר את האהבה להיות נכספה

Cependant, les trois niveaux mentionnés plus haut relèvent encore de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), car ils sont des émanations de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, vers le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes. Le niveau de Réouven consiste en effet à éveiller l'amour, de sorte que l'âme « aspire »

וגם כלתה כו' ולהיות משתוקק' להתכלל ולהתייחד במאצילה ב"ה מכלל שהיא עדיין אינה כלולה ומיוחדת בא"ס ב"ה הסוכ"ע

« et même languit », etc., et à aspirer à être absorbée et unie à son Émanateur, béni soit-Il — ce dont il ressort qu'elle n'est pas encore absorbée et unie dans la Lumière infinie, béni soit-Il, qui entoure tous les mondes (sovev kol almin)

(בשמים ממעל ועל הארץ מתחת הכל בשוה ורוחניות וגשמיות כולא קמיה כלא ממש חשיב) ועד"ז שאר הבחי' אלא שהן בחי' המשכות להיות ממכ"ע כו'.

(« dans les cieux en haut et sur la terre en bas », tout est égal, et le spirituel comme le matériel « sont tous considérés devant Lui comme véritablement rien »). Il en va de même des autres niveaux, sauf qu'ils sont des émanations destinées à constituer la lumière qui remplit tous les mondes, etc.

אבל בחי' יהודה שהוא בחי' הודאה הוא בחי' בטול והתכללות בא"ס ב"ה ממש הסוכ"ע והן הן בחינות השתחוואות שבתפלת שמ"ע.

Mais le niveau de Yehouda, qui est celui de la reconnaissance, est celui de l'annulation de soi (bitoul) et de l'absorption dans la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même, qui entoure tous les mondes ; ce sont précisément les niveaux correspondant aux inclinaisons de la prière de la Amida.

12 ולכן תפילה היא בלחש ובחשאי בבחי' סוכ"ע למעלה מעלה מבחי' השתלשלות שאינה בגדר המשכה והשפעה כלל כו'

C'est pourquoi la prière se dit à voix basse et dans le silence, au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), bien au-dessus de celui de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), qui n'entre nullement dans la catégorie d'un flux et d'une influence, etc.

ואינה עולה בשם אהבה כלל רק בחי' ביטול במציאות ממש לגמרי והיינו בחי' השתפכות אל חיק אביה
ממש להיות כאין ואפס ממש שע"ז מרמז ענין ההשתחואה

Et elle ne porte nullement le nom d'« amour » ; elle est seulement le niveau de l'annulation de [sa] propre existence, complètement. C'est-à-dire le niveau où l'on s'épanche dans le sein même de son Père, pour être véritablement comme néant et rien. C'est à cela que fait allusion la prosternation,

כמו שמשתחוה לפני המלך שמבטל א"ע כו' רק שכדי להיות בחי' זו שהוא בחי' יהודה בבחי' אתה
comme lorsqu'on se prosterne devant le roi, s'annulant, etc. Toutefois, pour que ce niveau, qui est celui de Yehouda, soit dans le mode du « Toi » (atah),

דהיינו להיות בגילוי כאילו הוא לנוכח צ"ל יודוך אחיך שצריך להקדים תחילה בחי' ראובן ושמעון
ולוי שבהם ועל ידם יומשך גילוי בחי' הודאה זו

c'est-à-dire pour qu'il se révèle comme s'Il était face à face [avec lui], il faut « tes frères te reconnaîtront » : il faut d'abord faire précéder les niveaux de Reouven, Chimon et Lévi, en lesquels et par lesquels se révélera ce niveau de reconnaissance.

כי בלי קדימת בחי' ראובן ושמעון ולוי לא נמשך בחי' יהודה שהוא בחינת ביטול והתכללות כו' בבחי'
גילוי אלא בבחי' העלם ומקיף.

Car sans que les niveaux de Reouven, Chimon et Lévi aient précédé, le niveau de Yehouda — qui est celui de l'annulation de soi (bitoul) et de l'inclusion, etc. — ne se révèle pas lorsqu'il se déploie ; il demeure seulement caché et enveloppant (makif).

ולכן אי"א להתחיל תפילת ש"ע בלי קדימת פסוד"ז ויוצר אור וק"ש כו' (ובמנחה שמתפללין רק תפילת
ש"ע היינו מפני שכבר הקדימו בשחרית ק"ש וברכותיה. ובערבית צריך לחזור להתחיל ק"ש וברכותיה
קודם התפלה).

C'est pourquoi il est impossible de commencer la prière de la Amida sans avoir d'abord récité les Pessouké déZimra, Yotser Or et le Chema, etc. (À Min'ha, lorsque seule la prière de la Amida est récitée, c'est parce que le Chema et ses bénédictions ont déjà été récités auparavant, le matin. À Ar-vit, il faut reprendre par le Chema et ses bénédictions avant la prière.)

וזהו ענין נעוץ תחלתו בסופן והמ"י (וע' במ"א ע"פ ולשרקה בני אתונו דמשמע דשור"ק שהוא הודאה הוא למטה מסגו"ל שהוא בחי' אהוי"ר כו'.

C'est là le sens de « leur commencement est enchâssé dans leur fin », et l'homme perspicace comprendra. (Voir aussi ailleurs, au sujet de « et au cep choisi (soreikah), le petit de son ânesse », d'où il ressort que le chourouk, qui est la reconnaissance, est inférieur au séghol, qui est le niveau de l'amour et de la crainte, etc.

וזהו לכאורה הפך ממ"ש כאן דיהודה שהוא הודאה הוא למעלה מראובן שמעון ולוי שהם סגו"ל. ובאמת לק"מ דהודאה היא למטה מאהוי"ר אבל הודאה דיהודה זהו בחי' בטול שלמעלה מאהוי"ר וזהו בחי' דוד אם לא שויתי ודוממתי

Cela semble contredire ce qui est dit ici : Yehouda, qui est la reconnaissance, est supérieur à Reouven, Chimon et Lévi, qui correspondent au séghol. Mais, en vérité, il n'y a aucune difficulté : la reconnaissance est inférieure à l'amour et à la crainte, mais la reconnaissance de Yehouda est le niveau d'annulation de soi qui leur est supérieur. C'est le niveau de David : « Certes, j'ai apaisé et réduit au silence [mon âme] »,

וכמ"ש ואחר האש קול דממה דקה הרי שהדממה והביטול הוא למעלה מהאש שהיא אהבה כי תמן קאתי מלכא אבל גבי אש כתיב לא באש הוי"ה אלא שהאש הוא להוי"ה כמ"ש במ"א.

comme il est écrit : « Et après le feu, une voix de fin silence. » Ainsi, le silence et l'annulation de soi sont supérieurs au feu, qui est l'amour, car « c'est là que vient le Roi » ; tandis qu'au sujet du feu, il est écrit : « Havaya n'est pas dans le feu » — le feu est plutôt pour Havaya, comme cela est expliqué ailleurs.

ועוד דזהו שאמר כאן יהודה אתה שיהיה יהודה בבחי' אתה דהיינו בבחי' גילוי כו' ולפעמים אינו בגילוי כ"א רק בהעלם ואז היא הודאה שלמטה מאהוי"ר. אבל כשהודאה בבחי' גילוי זהו בחי' ביטול (ממש):

De plus, c'est ce qui est dit ici : « Yehouda, toi » : que Yehouda soit dans le mode de « toi », c'est-à-dire dans une révélation, etc. Parfois, cela n'est pas révélé, mais seulement caché ; c'est alors une reconnaissance inférieure à l'amour et à la crainte. Mais lorsque la reconnaissance est révélée, il s'agit du niveau de la véritable annulation de soi.)

13 והנה עיני ידך בעורף אויבך. אויבך הם עניני העולם וצרכי הגוף הגשמי. הגם שאדם צריך להם מ"מ צריכין להיות בבחי' עורף ולא פנים

À présent, par cela, «ta main [sera] sur la nuque de tes ennemis». «Tes ennemis» sont les affaires du monde et les besoins du corps physique : bien qu'une personne en ait besoin, ils doivent néanmoins se situer au niveau de la nuque, et non du visage.

(בחי' פנים היינו שעושה הדבר בלב ונפש ובחי' עורף היינו בחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפי' בע"כ וכאלו כפאו וכו').

(Le niveau du visage signifie qu'il accomplit la chose de tout son cœur et de toute son âme ; le niveau de la nuque désigne le niveau du dos, comme celui qui jette [quelque chose] derrière son épaule, contre son gré, et «comme s'il y était contraint», etc.).

וידך הוא בעורף אויבך א"ת ידך אלא יודי"ך והוא בחי' ידך ממש כי ימנך פשוטה לקבל שבים הוא בחי' ימין

Et «ta main» est sur la nuque de tes ennemis : ne lis pas yadkha («ta main»), mais youdeikha («tes yod»). C'est le niveau de «Ta main» elle-même, car «Ta droite est tendue pour accueillir ceux qui reviennent» ; c'est le niveau de la droite.

וחסד שנתפשט למטה מטה וכענין וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כי הנה הירידה הגדולה הזאת שהוא בבחי' אחוריים וכאלו כפאו.

et du 'Hessed (bonté) qui s'est répandu jusqu'aux endroits les plus bas ; comme dans l'expression : «Israël vit la grande main que D.ieu avait déployée en Égypte». Car voici que cette grande descente, qui est au niveau du dos et «comme si l'on y était contraint» —

מי גרם להמשיך את האדם להיות מוכרח לזה ודאי מאת ה' ומידו היתה זאת כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא שיתפלל בכח האכילה וכו'

qui a fait qu'une personne en vienne à être contrainte à cela ? Assurément, cela vient de D.ieu et de Sa main, afin de transformer l'obscurité en lumière : pour qu'elle prie avec la force que lui donne la nourriture, etc.,

וכיוצא בזה רק שצריך שלא יומשך בבחי' פנימיות אלא בבחי' עורף ובחינת עורף זה יוכלל בבחי' ירך יודי".

et ainsi de suite. Seulement, elle ne doit pas s'y laisser entraîner au niveau de la dimension intérieure (pnimiyout), mais au niveau de la nuque ; et ce niveau de la nuque pourra être inclus dans le niveau de « ta main », youdeikha.

14 והוא בחי' ירך של יהודה כו' לפי שהוא בחי' הודאה וביטול בבחי' סוכ"ע הווה ומשוה כו' גם חשך לא יחשיך וכחשיכה כאורה גשמיות ורוחניות שוין

Et c'est le niveau de « ta main » de Yehouda, etc., car il s'agit du niveau de la reconnaissance et de l'annulation de soi (bitoul) face à la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), [qui] « est égale et rend égal », etc. : « même les ténèbres n'obscurcissent pas » et « les ténèbres sont comme la lumière » — le matériel et le spirituel sont égaux.

שהרי כולם בחי' עשית שהחכמה היא עשיה גשמיות וא"כ גם האכילה ושאר ענינים הגשמיים הם לפניו ית' כמו רוחניות של חכמה מאחר שגם החכמה היא גשמיות וכו'.

Car voici : « Tu les as tous faits par la 'Hokhma (sagesse) » — ce qui signifie que la 'Hokhma relève du « faire » (Assiya), du matériel. Dès lors, le fait de manger et les autres choses matérielles aussi sont, devant Lui, béni soit-Il, comme la spiritualité de la 'Hokhma, puisque la 'Hokhma elle aussi est matérielle, etc.

וזאת היא מעלת יהודה אתה היינו בחי' הודאה בגילוי שכתפלה שתהי' ירך בעורף אויבך בשעה שעוסק בעורף אויבך

Et telle est la vertu de « Yehouda, toi » : c'est-à-dire le niveau de la reconnaissance révélée dans la prière, afin que « ta main » soit « sur la nuque de tes ennemis » au moment où il s'occupe de « la nuque de tes ennemis »,

ואזי חולפת ועוברת ממנו האהבה מ"מ נשאר רשימו וכו' אך היינו דוקא בבחי' עורף ולא פנים:

et alors, [bien que] l'amour passe et s'éloigne de lui, une empreinte (réchimou) en demeure néanmoins, etc. Mais cela ne vaut qu'au niveau de la nuque, et non du visage.

15 אך עיקר הגורם לכל מעלת בחי' זו להיות יהודה אתה והגורם להיות יודוך אחיך ע"ז נאמר ישתחוו לך בני אביך כי

Mais la cause essentielle de toute la supériorité de ce niveau — qu'il y ait «Yehouda, toi» — et la cause de «tes frères te reconnaîtront», c'est ce qui est dit à ce sujet: «Les fils de ton père se prosterneront devant toi.» Car

הנה ההשתחוואה הוא בחי' המשכה וזהו ענין ההשתחוואה שבשמ"ע שהן הן המשכות (ע' ר"פ וישב והנה השמש וכו' משתחוי' לי)

voici que la prosternation est le niveau de l'effusion vers le bas. C'est là le sens des prosternations de la Chemoné Esré: elles sont précisément des effusions vers le bas (voir le début de la paracha Vayéchev, «et voici que le soleil», etc., «se prosternaient devant moi»).

ובחי' אביך היינו בחי' כרחם אב על בנים אבינו אב הרחמן שהרחמנות הוא בחי' אב ותולדות הרחמנות הוא בחי' צדקה וחסד להחיו' רוח שפלים שכל העושה חסד במדה"ר לרחם על עניים ויתומים ה"ז בבחי' בני אביך.

Et le niveau de «ton père» est celui de «comme un père a compassion de ses enfants», «notre Père, le Père miséricordieux»: car la compassion est le niveau du père, et ce qui naît de la compassion relève de la tsedaka et de la bonté, «pour ranimer l'esprit des humbles». Ainsi, quiconque fait preuve de bonté avec l'attribut de compassion, en ayant pitié des pauvres et des orphelins, relève du niveau des «fils de ton père».

גם בחי' אביך היא התורה דאורייתא מחכמה נפקת שהוא בחי' אב וכמ"ש שמע בני מוסר אביך זו תושב"כ וכו' ובני אביך הם העוסקים בתורה

De plus, le niveau de «ton père» est la Torah, car «la Torah émane de 'Hokhma (sagesse)», qui est le niveau du «père». Ainsi qu'il est écrit: «Écoute, mon fils, l'instruction de ton père» — cela désigne la Torah écrite, etc. Et les «fils de ton père» sont ceux qui s'adonnent à l'étude de la Torah.

וזהו וישתחוו לך בני אביך שבני אביך הם העוסקים בתורה ובגמ"ח הם ישתחוו לך וימשיכו אותך להיות נעוץ

C'est là le sens de «et les fils de ton père se prosterneront devant toi»: les «fils de ton père», ceux qui s'adonnent à la Torah et aux actes de bonté, sont ceux qui «se prosterneront devant toi» et t'attireront vers le bas, afin que tu sois «inséré»

תחב"ס שהתורה והגמ"ח הם הנותנים כח כנפש לעורר את האוי"ר עד שתהי" בחי' הודאה וביטול ועי"י
כן יודוך אחיך להיות יהודה אתה כנ"ל:

«leur début est inséré dans leur fin»; car la Torah et les actes de bonté donnent à l'âme la force d'éveiller l'amour et la crainte, jusqu'à ce qu'elle parvienne au niveau de la reconnaissance et de l'annulation de soi (bitoul). Par cela, «tes frères te reconnaîtront», de sorte qu'il y ait «Yehouda, toi», comme expliqué plus haut.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayechi/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak